

Для забезпечення та раціонального використання економічного потенціалу малого підприємництва на сільських територіях доцільно здійснювати на основі державної стратегії розвитку малого підприємництва. Таким чином, для ефективного розвитку малого підприємництва на сільських територіях України необхідно створити механізм ефективної взаємодії між державою та підприємництвом.

Література

1. Державна підтримка малого та середнього бізнесу. Спеціальний звіт [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2028>.
2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступ: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 6 серпня 2016 року № 385. URL: www.kmu.gov.ua/document/247566233/P0385-00.doc.
4. Закон України “Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні”: № 4618-VI : від 22.03.2012р.
5. Коробка С.В. Державна підтримка малого підприємництва на сільських територіях // Науковий вісник ЛНУВМБ ім. С.З. Гжицького, 2018, т. 20, № 86. Серія “Економічні науки” С. 3-7.
6. Міністерство аграрної політики та продовольства України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minagro.gov.ua>.

УДК 336.228.3

Олександра Мельникова,
к.е.н., доцент кафедри економіки та підприємництва,
ДВНЗ «КНЕУ ім. Вадима Гетьмана», alx.melnikova@gmail.com
Євгенія Сметана,
студентка магістерської програми «Менеджмент підприємницької діяльності»,
evgeniyasmetana@gmail.com

ПОДАТКОВІ ПІЛЬГИ ДЛЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

TAX BENEFITS FOR SMALL BUSINESS IN UKRAINE

НАЛОГОВЫЕ ЛЬГОТЫ ДЛЯ МАЛОГО БИЗНЕСА В УКРАИНЕ

Анотація. У статті визначено економічну і соціальну роль розвитку малого бізнесу в Україні. Досліджено основні напрямки податкового стимулювання малого бізнесу в світі. Визначено пріоритетні напрямки податкових пільг для суб'єктів малого бізнесу в Україні

Abstract. The article defines the economic and social role of small business development in Ukraine. The main directions of tax incentives for small businesses in the world are investigated. Identified priority areas of tax benefits for small businesses in Ukraine

Аннотация. В статье определена экономическая и социальная роль развития малого бизнеса в Украине. Исследованы основные направления налогового стимулирования малого бизнеса в мире. Определены приоритетные направления налоговых льгот для субъектов малого бизнеса в Украине

На сьогоднішній день розвиток малого бізнесу є одним із пріоритетних завдань розвитку національної економіки, що обумовлюється тим, що частка суб'єктів малого бізнесу становить 95,5% всіх підприємств, та майже 80% робочих місць створюються саме на таких підприємствах [1]. Найбільшу кількість малих підприємств створено в торгівлі, будівництві та харчовій промисловості.

Негативний вплив факторів макросередовища, перш за все політичних, економічних та соціальних ускладнюють розвиток малих та мікро підприємств в Україні. Так, згідно з щорічним опитуванням, основними перешкодами в розвитку малого бізнесу в Україні у 2017 році є низький попит (59%), несприятлива політична ситуація (44%), високі ставки податків (35%) та обтяжливість податкового адміністрування та бухгалтерського обліку (27%) [2]. Сьогодні майже 30% суб'єктів малого бізнесу є збитковими, а частка таких підприємств у формуванні ВВП України складає лише 15% [1]. Такі негативні тенденції обумовлюють необхідність розробки та реалізації комплексної державної програми підтримки розвитку малого бізнесу в Україні та створення сприятливих податкових умов.

Малий бізнес в Україні впливає на розвиток середнього класу, стимулює зростання ділової активності народу, сприяє створенню нових робочих місць. Найбільшу кількість малих підприємств створено в торгівлі, будівництві та харчовій промисловості. Для ринків малий та середній бізнес також важливий, адже насичує ринки товарами та послугами, сприяє збільшенню обсягів виробництва та товарообігу, зміцнює економічні бази регіонів, сприяє створенню конкуренції та, як наслідок, сприяє впровадженню інноваційної діяльності в компаніях-конкурентах. На жаль, соціально-економічна роль малого бізнесу дійшла розуміння в Україні лише нещодавно. Але саме малий бізнес створює нові робочі місця без державного фінансування в умовах кризи та залучає ті кошти, що зараз знаходяться поза банківською сферою, до легальної економічної сфери.

Податкові пільги значно облегшують життя та сприяють розвитку економіки країни з боку малого та середнього бізнесу. Перелік податкових пільг визначається законами України та інструкціями Міністерства фінансів України про порядок нарахування і сплати податків.

Сьогодні суб'єкти малого бізнесу можуть бути на загальній або спрощеній системі сплати податків, але чинна система пільгового оподаткування в Україні майже не поширюється на діяльність малих підприємств і не достатньо стимулює податковими пільгами їхнього розвитку [3]. Реформування податкової системи України у 2015 році, негативно вплинуло на розвиток малого і середнього бізнесу: відбулось скорочення податкових пільг на 73%, та збільшення ставок по іншим податкам [4].

Світовий досвід дозволяє виділити шляхи податкового стимулювання розвитку бізнесу:

- спрощена система обліку та звітності;
- зниження ставок прибуткового податку;
- звільнення від сплати податку на додану вартість та застосування диференційованих ставок;
- стимулювання інвестицій у капітальні активи;
- надання податкових канікул новоствореним підприємствам;
- стимулювання витрат на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи.

На наш погляд, в Україні особливої уваги та підтримки з боку держави заслуговують інноваційно-активні підприємства та суб'єкти соціального підприємництва. Слід зазначити, що зараз на законодавчому рівні навіть не закріплено поняття «соціальне підприємництво», хоча у розвинутих країнах світу, є чіткі критерії визначення цієї груп підприємств та державна підтримка, зокрема податкові пільги.

Тому в Україні, якщо ми прагнемо до підвищення ефективності діяльності малих підприємств, слід впровадити ряд наступних заходів на державному рівні:

- прийняття закону про підтримку малих підприємств та встановити чіткі значення та сутність поняття «малий бізнес», щоб користуватися цими пільгами могли саме малі підприємства, а не великі підприємства, що складаються з декількох малих.
- подальше реформування податкової системи України, зокрема спрощеної системи оподаткування для малих підприємств;
- введення на законодавчому рівні категорії «соціальне підприємництво» та формування системи податкових пільг для соціально-активних підприємств.

- впровадження податкових пільг, особливо для виробничих підприємств та підприємств, що активно займаються інноваційною діяльністю;
- оподаткування прибутку інноваційно-активних малих підприємств та суб'єктів соціального підприємництва за зниженими ставками;
- введення інвестиційного податкового кредиту для інноваційно-активних підприємств;
- надання податкових канікул для нових підприємств.

Таким чином, необхідність державної підтримки малого бізнесу в Україні обумовлена вагомою роллю цих підприємств у розвитку національної економіки та соціальної сфери. Водночас, особливої уваги заслуговують інноваційно-активні підприємства та суб'єкти соціального підприємництва. Податкові пільги для малого бізнесу в Україні формують передумови його розвитку та забезпечать стабільне зростання добробуту населення.

Література

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Щорічна оцінка ділового клімату в Україні за результатами національного опитування малого та середнього бізнесу в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ier.com.ua/files/Projects/2015/LEV/ABCA2017/ABCA2016_full_report.pdf
3. Слатвінська М. О. Особливості становлення та етапи реформування податкової системи України / М. О. Слатвінська // *Evropský časopisekonomiky a management*. – 2018. – Том 4. – Вип.1. – С. 34-44.
4. Богатирьова Є. М. Генезис податкових реформ в Україні / Є. М. Богатирьова // *Економіка та держава*. – 2017. – № 118. – С. 126-142.
5. Контролінг : навч. посіб. / Г. О. Швиданенко, В. В. Лаврененко, О. Г. Дерев'янка, Л. М. Приходько ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». – Київ : КНЕУ, 2008. – 257 с.
6. Управління ефективністю функціонування і розвитку підприємств [Електронний ресурс] : монографія / [Г. О. Швиданенко, І. М. Репіна, В. П. Кукоба та ін.] ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». – Електрон. текстові дані. – Київ : КНЕУ, 2016. – 397, [3] с. – Назва з титул. екрану.
7. Управлінський контролінг [Електронний ресурс] : колект. монографія / [Г. О. Швиданенко, О. Б. Бутнік-Сиверський, І. А. Павленко та ін.] ; за заг. ред. Г. О. Швиданенко ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». – Електрон. текстові дані. – Київ : КНЕУ, 2015. – 156 с. – Назва з титул. екрану.
8. Новітні тенденції розвитку управління підприємствами : монографія / [О. С. Федонін, Г. О. Швиданенко, В. В. Лаврененко та ін.] ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». – Київ : КНЕУ, 2011. – 257 с.
9. Управління ресурсами підприємства : монографія / М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана» ; [Г. О. Швиданенко, О. Б. Бутнік-Сиверський, В. П. Кукоба та ін.] ; за заг. ред. Г. О. Швиданенко. – Київ : КНЕУ, 2014. – 424 с.